

OCENA SYTUACJI W HANDLU ZAGRANICZNYM W 2017 ROKU

(na podstawie danych wstępnych GUS)

Synteza

W 2017 r. polskie obroty towarowe z zagranicą osiągnęły wyjątkowo wysoką wartość (ponad 405 mld EUR), co wynikało z dynamicznego, dwucyfrowego tempa ich wzrostu. Eksport wyniósł 203,7 mld EUR, czyli wzrósł o 10,2%, a import ok. 203,3 mld EUR, tj. poziom o 12,3% wyższy niż przed rokiem. Ubiegłoroczne tempo wzrostu obu strumieni handlu było najszybsze od 2011 r. Wyższy wzrost importu wynikał z kilku czynników, w tym m.in.: utrzymującego się silnego popytu konsumpcyjnego, ożywienia w inwestycjach, wzrostu cen ropy naftowej oraz aprecjacji złotego. Trzeci rok z rzędu, notowaliśmy nadwyżkę, która w 2017 r. wyniosła ponad 0,4 mld EUR.

Wyniki polskich obrotów towarowych odzwierciedlały wyraźne ożywienie światowej gospodarki, przyspieszenie globalnych obrotów i popytu, jak również ogólne polepszenie nastrojów.

Na liście 5. najważniejszych rynków eksportowych w 2017 r. znalazły się: Niemcy – 27,4% udziału, Czechy – 6,4% (awans o jedną pozycję w stosunku do roku 2016), Wielka Brytania – 6,4% (spadek o 1 pozycję), Francja – 5,6% oraz Włochy – blisko 5%. **Lista 5. najważniejszych dostawców towarów do Polski w 2017 r.** prezentowała się tak samo jak w 2016 r., tj.: Niemcy – ok. 23% udziału, Chiny – ok. 12%, Rosja – 6,5%, Włochy – 5,3%, Francja – ok. 4%.

Eksport do całej Unii Europejskiej wzrósł o 10% (do 162,4 mld EUR), w tym do Niemiec nieznacznie ponad 10%, Czech o ok. 7,5%, Wielkiej Brytanii o 5,5%, Francji o 12,5% oraz Włoch o ok. 13,5%. Udział UE w całkowitym polskim eksporcie wyniósł ok. 80%.

Wywóz do pozostałych krajów rozwiniętych gospodarczo (poza UE) zwiększył się o ok. 13,5% (do 13,6 mld EUR), w tym do USA o ok. 27%, Norwegii o ok. 6,5% oraz Szwajcarii o 12%. Udział tej grupy rynków w łącznym polskim eksporcie wyniósł 6,7% wobec 6,5% w 2016 r.

Sprzedaż do krajów WNP wzrosła o ok. 19% (do 12,6 mld EUR), w tym do Rosji o 18,5%, na Ukrainę o ok. 23% oraz na Białoruś o blisko 8,5%. Udział WNP w eksporcie Polski zwiększył się o 0,5 pkt. proc., do 6,2%.

Niekorzystnie w 2017 r. kształtował się eksport na pozostałe (poza WNP) rynki słabiej rozwinięte i rozwijające się, który zwiększył się zaledwie o 2,6% (do ok. 15,1 mld EUR). Dynamika eksportu do poszczególnych rynków tej grupy rozkładała się bardzo nierównomiernie. Szybko rosła sprzedaż m.in. do Chin (o ok. 19%), Serbii (o prawie 16%) oraz Meksyku (o ok. 26%); wolno na nasz główny rynek eksportowy z tej grupy, Turcji (o ok. 3,5%), a do kilku istotnych państw odnotowano jej spadek, w tym m.in. do Arabii Saudyjskiej (o ok. 13,5%) oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich (o ok. 17%).

Najważniejszymi pozycjami w polskim eksporcie w 2017 r. były: *maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne oraz ich części i akcesoria* (ok. 24% udziału w łącznym eksporcie), *pojazdy oraz ich części i akcesoria* (blisko 12%), *meble* (4,8%), *tworzywa sztuczne i artykuły z nich* (4,8%) oraz *wyroby z żeliwa i stali* (3,2%). Towary zaawansowane technologicznie odpowiadały za 8,6% całkowitego polskiego eksportu w 2017 r.

Polska wymiana handlowa z zagranicą ma charakter wewnętrzgałęziowy. W związku z tym **struktura przedmiotowa importu zbliżona jest do tej w eksporcie.** W 2017 r. dominujące znaczenie miały tu: *maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne oraz ich części i akcesoria* (ok. 24% udziału), *pojazdy oraz ich części i akcesoria* (9,7%), *paliwa mineralne* (ok. 7%), *tworzywa sztuczne i artykuły z nich* (ok. 6%) oraz *żelazo, żeliwo i stal* (ok. 4%).

1. Koniunkturalne uwarunkowania zmian obrotów towarowych w 2017 roku

Zaobserwowana pod koniec 2016 roku poprawa koniunktury gospodarczej była kontynuowana przez cały 2017 rok. W ponad 120 państwach na świecie, odpowiadających za blisko 75% globalnej gospodarki, dynamika PKB z każdym kwartałem rosła, a wraz z nią poprawiały się nastroje przedsiębiorców oraz korygowano *in plus* prognozy wzrostu.

Podobnie jak w roku 2016 sytuacja gospodarcza, społeczna i polityczna zmieniała się bardzo dynamicznie, co też miało swoje odzwierciedlenie w weryfikacji prognoz globalnego wzrostu przez różne ośrodki analityczne. Wzrost produktu globalnego na rok 2017 prognozowany pierwotnie przez MFW na poziomie 3,4% został w kwietniu podwyższony do 3,5%, a następnie w październiku do 3,6% i w styczniu 2018 roku do 3,7%. Tym samym globalny PKB przyspieszył o ok. 0,5 pkt. proc. wobec roku 2016. Poprawa koniunktury na rynkach zagranicznych była zasługą zarówno stabilnej aktywności gospodarczej w krajach rozwiniętych, w tym tak ważnej z punktu widzenia Polski, strefy euro, jak również ożywienia w gospodarkach rozwijających się, w wyniku wzrostu cen surowców.

Tabela 1. Prognozy wzrostu PKB dla świata i wybranych rynków na rok 2017 (przedstawione w kolejnych projekcjach MFW, w %)

	I/17	IV/17	VII/17	X/17	I/18	Różnica I/18 vs. I/17 (pp)
Świat	3,4	3,5	3,5	3,6	3,7	+0,3
kraje rozwinięte	1,9	2,0	2,0	2,2	2,3	+0,4
Stany Zjednoczone	2,3	2,3	2,1	2,2	2,3	0,0
strefa euro	1,6	1,7	1,9	2,1	2,4	+0,8
Niemcy	1,5	1,6	1,8	2,0	2,5	+1,0
Francja	1,3	1,4	1,5	1,6	1,8	+0,5
Włochy	0,7	0,8	1,3	1,5	1,6	+0,9
Hiszpania	2,3	2,6	3,1	3,1	3,1	+0,8
Japonia	0,8	1,2	1,3	1,5	1,8	+1,0
Wielka Brytania	1,5	2,0	1,7	1,7	1,7	+0,2
Kanada	1,9	1,9	2,5	3,0	3,0	+1,1
kraje rozwijające się	4,5	4,5	4,6	4,6	4,7	+0,2
WNP	1,5	1,7	1,7	2,1	2,2	+0,7
Rosja	1,1	1,4	1,4	1,8	1,8	+0,6
rozwijające się kraje Azji	6,4	6,4	6,5	6,5	6,5	+0,1
Chiny	6,5	6,6	6,7	6,8	6,8	+0,3
Indie	7,2	7,2	7,2	6,7	6,7	-0,5
wolumen światowego handlu (towarów i usług)	3,8	3,8	4,0	4,2	4,7	+0,9

Źródło: MPiT na podstawie danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

Wśród ważniejszych czynników, które zdecydowały o przyspieszeniu globalnego wzrostu gospodarczego oraz o korektach *in plus* jego projekcji należy wskazać m.in.:

- silne przyspieszenie wolumenu światowego handlu (towarów i usług) - wg danych MFW z 2,5% w 2016 roku do 4,7% w 2017 roku;
- przyspieszenie zarówno publicznych, jak i prywatnych inwestycji, głównie wśród krajów rozwiniętych;
- wzrost produktywności;
- umocnienie optymizmu wśród biznesu i konsumentów oraz

- wzrost cen ropy naftowej¹ - wg MFW o ponad 23%, do 52,7 USD/bar.

Niezależnie od wagi wyżej wskazanych zjawisk, zasadniczym czynnikiem, który sprzyjał wzrostowi polskiego eksportu była dalsza poprawa koniunktury w **państwach Unii Europejskiej**. W 2017 roku wzrosty PKB w strefie euro i UE przekroczyły oczekiwania, a faza ożywienia gospodarczego stopniowo przeobraża się w fazę ekspansji. Według danych Eurostat, PKB zarówno w strefie euro, jak i w całej UE zwiększył się o 2,5%, co oznacza najwyższe tempo wzrostu od dziesięciu lat. Według pierwotnych prognoz Komisji Europejskiej (luty 2017) szacunkowy wzrost w strefie euro i UE w analizowanym okresie miał wynieść odpowiednio 1,7% i 1,9%. Przyspieszenie tempa wzrostu w UE, związane było z ożywieniem na rynku pracy i wyjątkowo dobrymi nastrojami gospodarczymi. Według danych Eurostat, w grudniu 2017 r. stopa bezrobocia w strefie euro wyniosła 8,7%, a w UE 7,3%, co było najniższym poziomem od stycznia 2009 roku dla SE oraz od października 2008 roku dla UE. Według danych Eurostat, w 2017 r. eksport towarów z UE do reszty świata wzrósł o 7,7%, do 1,88 bln EUR, import wzrósł o 8,2%, do 1,85 bln EUR. Eksport do USA wzrósł o 3,2%, do Chin o 16,9%, Szwajcarii o 6,1% oraz Rosji o 19,1%. Notowano wzrost importu z USA o 1,5%, z Chin o 8,5% oraz z Rosji o 22%.

Gospodarka naszego najważniejszego partnera handlowego, **Niemiec** rozwijała się w tempie 2,2%, czyli najszybciej od 2011 roku². Według KE głównym motorem wzrostu niemieckiej gospodarki w 2017 roku była konsumpcja prywatna, wyższe inwestycje oraz popyt zagraniczny. Odnotowano spadek zharmonizowanej stopy bezrobocia (osób w wieku 15-74 lata), która w grudniu wyniosła 3,6% i była najniższa od 37 lat. Ponadto poprawa koniunktury widoczna była w wynikach handlu zagranicznego. Według Destatis³, w 2017 r. wartość niemieckiego eksportu wyniosła 1,28 bln EUR i była wyższa o 6,3% niż przed rokiem, natomiast niemiecki import wyniósł 1,03 bln EUR i wzrósł o 8,3% r/r. Szybsze tempo wzrostu importu niż eksportu wpłynęło na zmniejszenie nadwyżki o 4 mld EUR, do 245 mld EUR. Głównymi eksportowymi partnerami Niemiec były państwa UE, do których sprzedaż wzrosła o 6,3%, do 750 mld EUR (tj. 58,6% udziału), w tym: do państw strefy euro o 7%, do ok. 470 mld EUR, zaś do państw spoza strefy euro o 5,1%, do 280 mld EUR. Eksport towarów do państw spoza UE wzrósł o 6,3%, do ok. 530 mld EUR. Podobnie jak w eksporcie, w imporcie do Niemiec dominowały towary pochodzące z państw UE (66% udziału), których przywóz wzrósł o 7,9%, do ok. 680 mld EUR. W tym z państw strefy euro o 7,2%, do 460 mld EUR, a z państw spoza strefy euro o 9,1%, do 223 mld EUR. Import towarów spoza UE wzrósł o 9,1%, do 350 mld EUR.

Gospodarka USA rozwijała się już dziewiąty rok z rzędu po wyjściu z kryzysu końca zeszłej dekady. Według wstępnych danych Departamentu Handlu w 2017 roku, PKB Stanów Zjednoczonych zwiększył się o 2,3% po wzroście o 1,5% rok wcześniej. Pierwszy rok prezydentury Donalda Trump'a to m.in. podpisanie dekretu formalnie rozpoczynającego proces wycofywania się USA z Transpacyficznej Umowy o Wolnym Handlu (TPP). Jednocześnie Północnoamerykański Układ Wolnego Handlu (NAFTA) od sierpnia 2017 r. ulega procesowi renegotjacji między USA, Kanadą oraz Meksykiem. Według administracji Donalda Trump'a, NAFTA w obecnym brzmieniu jest odpowiedzialna za olbrzymi deficyt USA w handlu z Meksykiem i setki tysięcy miejsc pracy, które zamiast w USA powstały za południową granicą. Tymczasem według Amerykańskiej Izby Handlowej nawet 14 mln miejsc pracy w USA jest uzależnionych od handlu z Kanadą i Meksykiem.

PKB **Chin** w 2017 roku wzrósł o 6,9%⁴, tym samym odwrócona została obserwowana od 2010 roku tendencja spowalniania gospodarczego państwa środka. Narodowy Urząd Statystyczny Chin podał, że nominalnie chińskie PKB wzrosło do wartości prawie 13 bln USD, tj. ok. dwóch trzecich wartości nominalnej amerykańskiego PKB. Szybsze tempo wzrostu PKB chińskie media przypisują prowadzonej

¹ Średnia cena U.K Brent, Dubai Fateh oraz West Texas Intermediate crude oil.

² Dane Eurostatu.

³ Niemiecki Federalny Urząd Statystyczny.

⁴ Wg Narodowego Urzędu Statystycznego Chin.

przez Xi Jinpinga polityce zrównoważonego rozwoju. Warto wspomnieć, że w dniach 18-24 października 2017 roku w Hali Ludowej przy Tiananmen odbył się XIX Zjazd Komunistycznej Partii Chin. O przyszłości Chin zdecydowało blisko 2,3 tys. delegatów, którzy wybrali nowe przywództwo partyjne. Nakreślono wizję nowoczesnego, otwartego na świat socjalistycznego państwa, wkraczającego w nową erę dobrobytu. Duży nacisk położono na konieczność walki z korupcją, nazywając ją najpoważniejszym problemem, jaki stoi przed Partią Komunistyczną. Wspomniano o reformach chińskiego systemu finansowego, w celu zapewnienia większego otwarcia na inwestycje zagraniczne, zaznaczając jednocześnie, że priorytet to wzmocnienie chińskich firm państwowych.

Według danych urzędu statystycznego Rosstat, **rosyjska gospodarka** wyszła z recesji – w 2017 roku odnotowano wzrost o 1,5%. Gwałtowne spadki światowych cen ropy naftowej i gazu w 2016 roku (głównych źródeł dochodów budżetowych i eksportowych) doprowadziły do spadku PKB Rosji o 0,2% r/r, po spadku o 2,5% rok wcześniej. Jak już wspomniano ceny ropy naftowej zaczęły rosnać w 2017 roku, kiedy weszło w życie bezprecedensowe porozumienie organizacji OPEC i Rosji o cięciach wydobycia surowca. Wzrost cen surowców pozwolił władzom Rosji nie tylko zwiększyć wydatki budżetowe, ale także ograniczyć wykorzystywanie funduszy rezerwowych do finansowania deficytu.

Kluczowymi czynnikami determinującymi handel międzynarodowy w 2017 r. pozostały kwestie geopolityczne, w tym panujące w Europie napięcie w relacjach z Rosją i trudne do osiągnięcia porozumienie w sprawie umowy przejściowej poprzedzającej brexit. Z kolei na Bliskim Wschodzie narastające napięcia globalne wzmocniły i tak już trudną sytuację w regionie. Wreszcie na wzrost niepewności wpłynęło podwyższone ryzyko na półwyspie koreańskim, które zaangażowało ważnych uczestników światowej wymiany handlowej (Chiny, Korea Południowa, Japonia i Stany Zjednoczone).

Wśród ważniejszych uwarunkowań wewnętrznych wymiany towarowej Polski z zagranicą w 2017 roku należy wymienić m.in.:

❖ **Najszybszy od 2011 r. wzrost gospodarczy.**

Według wstępnego szacunku GUS, PKB w 2017 r. był realnie wyższy o 4,6% (dane w cenach stałych roku poprzedniego) wobec wzrostu o 2,9% w 2016 r. Polska pod względem wzrostu PKB pozostała w ścisłej czołówce państw UE, a wzrost dwukrotnie przewyższył średnią UE. Po raz pierwszy od 2011 r. wzrost PKB był napędzany przez wszystkie główne komponenty. W 2017 r. popyt krajowy wzrósł realnie o 4,9%, spożycie ogółem o 4,3%, w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych o 4,8% - najwięcej od 2008 r. Pozytywny wynik odnotowano także w nakładach na środki trwałe, które – po silnym spadku w 2016 r., wzrosły w 2017 r. o 5,2%.

❖ **Korzystne tendencje na rynku pracy.**

Według danych GUS, bezrobocie w Polsce na koniec roku wyniosło 6,6%. W stosunku do roku poprzedniego był to spadek o 1,6 pkt. proc. i jednocześnie był to najniższy poziom od 1989 roku. Na koniec grudnia bez pracy pozostawało ok. 1,08 mln osób, a w całym 2017 roku liczba bezrobotnych spadła o 252,1 tys. osób, tj. o 18,9%. W grudniu 2017 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6 064,8 tys. osób i było wyższe o 4,6% r/r, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie (brutto) nominalnie wyniosło 4 973,73 zł i było wyższe o 7,3% r/r. Dane dotyczą podmiotów, w których liczba zatrudnionych przekracza 9 osób.

❖ **Najlepsza średnia wartość wskaźnika PMI od 2006 roku.**

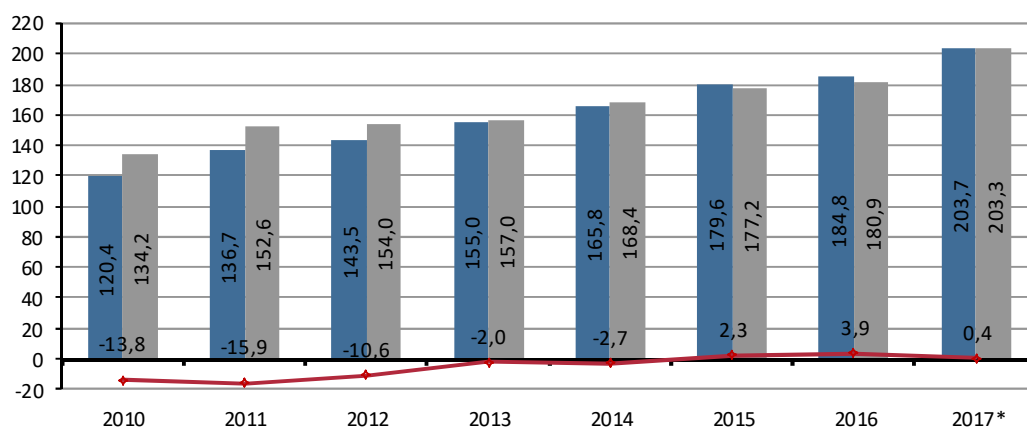
W grudniu 2017 r. wskaźnik PMI dla przemysłu w Polsce wyniósł 55 pkt. wobec 54,2 w listopadzie - był to najlepszy wynik od blisko 3 lat. Zarówno wielkość produkcji, poziom zatrudnienia, jak i całkowita liczba nowych zamówień rosły w szybszym tempie. Liczba całkowitych nowych zamówień osiągnęła najszybsze tempo wzrostu od lutego 2015 r. wydłużając tym samym okres wzrostu do 39 miesięcy (najdłuższa sekwencja pozytywnych odczytów od rozpoczęcia badania w czerwcu 1998 r.). Średnia wartość wskaźnika PMI w całym 2017 r. wyniosła 53,6. Jest to najlepsza roczna średnia od 2006 r. i drugi najlepszy wynik wskaźnika w historii.

❖ **Umocnienie kursu złotego, co poprawiło opłacalność importu.**

2. Obroty towarowe ogółem w 2017 roku

Globalne uwarunkowania, w tym szczególnie dobra koniunktura naszych głównych partnerów handlowych determinowały polski handel zagraniczny w 2017 r., który osiągnął wyjątkowo wysoką wartość, tj. ponad 405 mld EUR. Wartości obu strumieni handlu zagranicznego były bardzo zbliżone do siebie. Eksport wyniósł 203,7 mld EUR i był wyższy niż przed rokiem o 10,2%, a import 203,3 mld EUR, co oznacza wzrost o 12,3%. Podobnie, jak w ostatnich dwóch latach, saldo obrotów było dodatnie i wyniosło ponad 0,4 mld EUR w 2017 r.

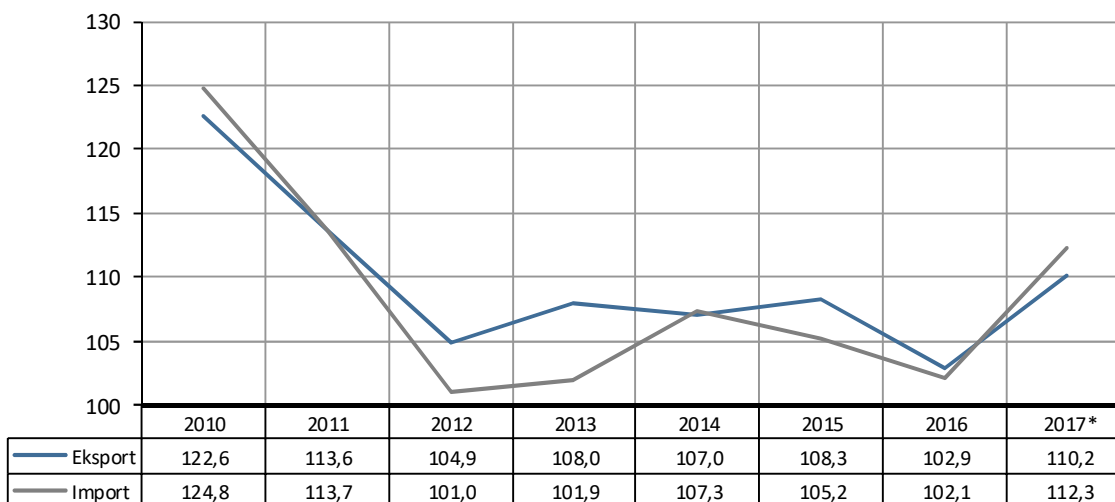
Wykres 1. Obroty towarowe Polski w okresie 2010 – 2017 (w mld EUR)



Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

W stosunku do roku 2016 tempo wzrostu eksportu w 2017 r. przyspieszyło 3,5-krotnie, a importu blisko 6-krotnie. Jednocześnie wzrost obu strumieni handlu zagranicznego był najszybszy od 2011 r.

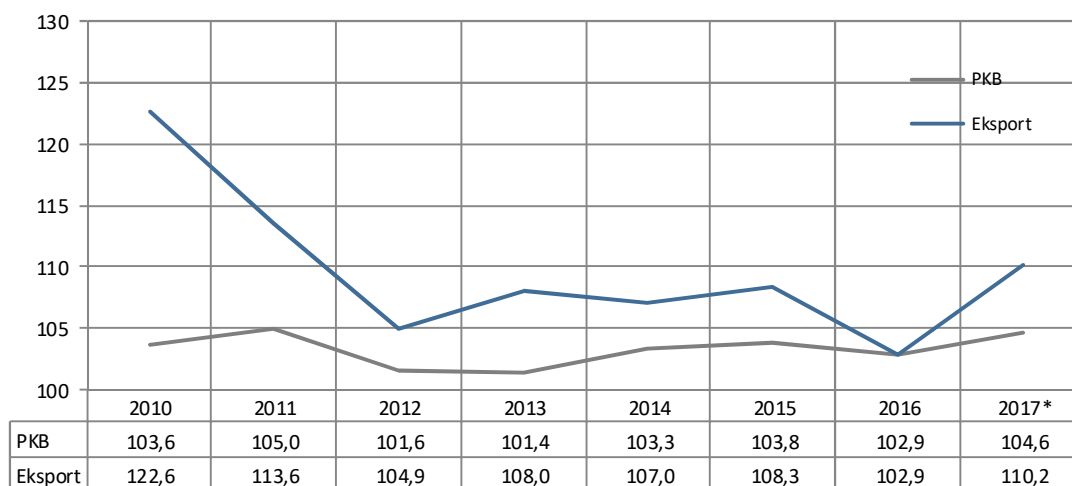
Wykres 2. Dynamika eksportu i importu w okresie 2010-2017 (r/r)



Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

W 2017 r. wzrost eksportu ponad 2-krotnie przewyższał wzrost PKB (4,6%).

Wykres 3. Dynamika eksportu i PKB w okresie 2010-2017 (r/r)



Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

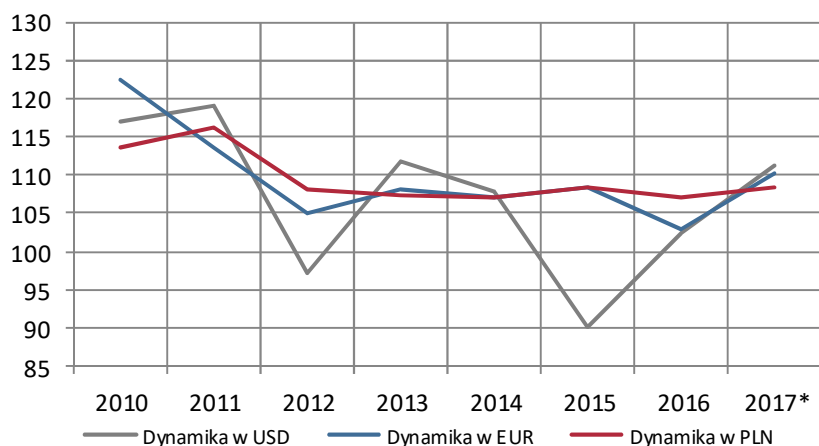
Wolniej niż w ujęciu EUR, rosły w 2017 r. obroty towarowe wyrażone w PLN (eksport o 8,3%, import o 10,4%). Było to rezultatem deprecjacji EUR wobec PLN o 2,4%. Z kolei najszybciej (biorąc pod uwagę najważniejsze w naszych rozliczeniach waluty), zwiększyła się wymiana wyrażona w USD, tj. eksport o 11,3%, a import o 13,5%. Wynikało to z osłabienia dolara w stosunku do złotego o 4,2%.

Tabela 2. Obroty towarowe Polski ogółem w 2017 r.

	Wartość			Dynamika (r/r)	
	eksport	import	saldo	eksport	import
mln EUR	203 689	203 251	438	110,2	112,3
mln USD	228 182	227 774	408	111,3	113,5
mln PLN	870 055	868 039	2 016	108,3	110,4

Źródło: MPiT na podstawie wstępnych danych GUS.

Wykres 4. Dynamika eksportu w ujęciu USD, EUR i PLN w latach 2010 - 2017 (r/r)



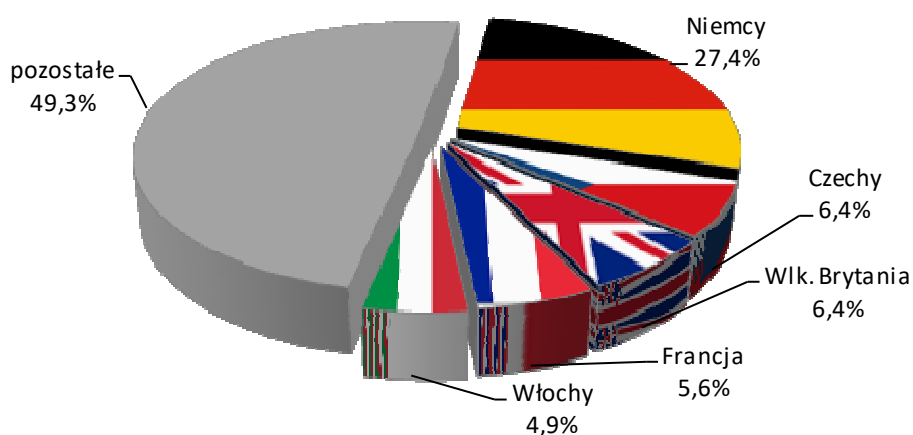
Źródło: MPiT na podstawie danych GUS i NBP; * dane wstępne.

3. Zmiany obrotów w przekroju geograficznym

W 2017 r. przyspieszenie wymiany towarowej notowano ze wszystkimi ważniejszymi grupami rynków. Nie mniej jednak istniały znaczące dysproporcje w dynamice obrotów między poszczególnymi ugrupowaniami.

Lista najważniejszych 5 kierunków polskiego eksportu nieznacznie zmieniła się w stosunku do roku 2016 r., jakkolwiek nadal znajdowały się na niej wyłącznie kraje unijne. W 2017 prezentowała się ona następująco: Niemcy, Czechy (awans o jedną pozycję w stosunku do roku 2016), Wielka Brytania (spadek o jedną pozycję), Francja oraz Włochy.

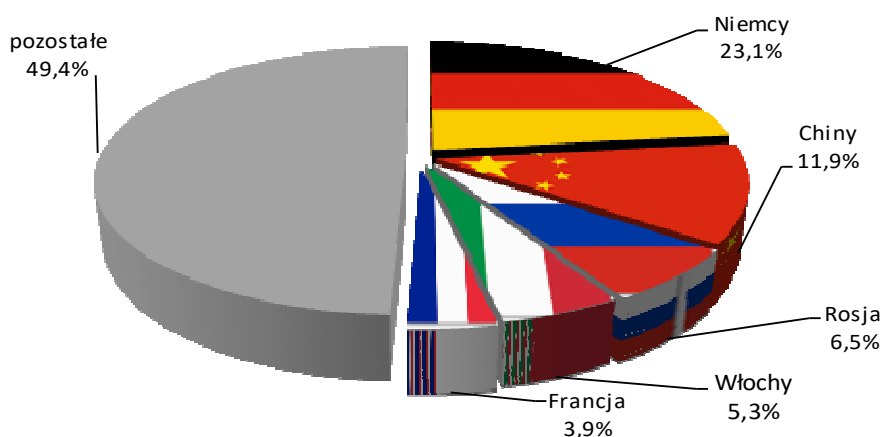
Wykres 5. Najważniejsze kierunki polskiego eksportu w 2017 r. (udziały)



Źródło: MPiT na podstawie wstępnych danych GUS.

Żadnych zmian natomiast nie odnotowano na liście najważniejszych dostawców towarów do Polski. Dominującą pozycję utrzymały tutaj, kolejno: Niemcy, Chiny, Rosja, Włochy, Francja.

Wykres 6. Najważniejsze kierunki polskiego importu w 2017 r. (udziały)



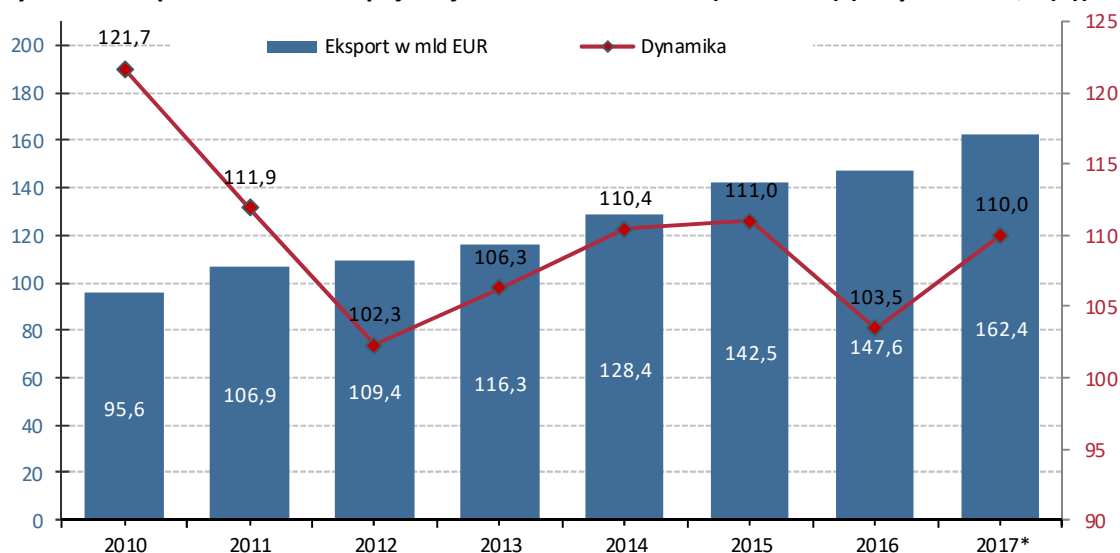
Źródło: MPiT na podstawie wstępnych danych GUS.

Eksport do krajów rozwiniętych gospodarczo zwiększył się niemalże w takim samym tempie jak w skali ogólnej, tj. o 10,3%, do 176 mld EUR. Analogicznie jak w skali ogólnej, szybciej wzrósł import z tej grupy rynków, tj. o 11,1%, do 137,1 mld EUR. Generowana w wymianie z tymi krajami pokaźna nadwyżka wzrosła o prawie 2,8 mld EUR, do 38,9 mld EUR.

Eksport do UE zwiększył się o 10%, do 162,4 mld EUR, w tym do krajów strefy euro o 11% (do 116,1 mld EUR), a do pozostałych o 7,8% (do 46,3 mld EUR). Wzrost eksportu odnotowano do większości krajów unijnych (poza Łotwą, Bułgarią i Cyprzem), w tym biorąc pod uwagę ważniejsze z nich⁵, najszybszy do:

- Niemiec – o 10,3%,
- Francji – o 12,5%,
- Włoch – o 13,3%,
- Hiszpanii – o ok. 10,5%,
- na Węgry – o 10%,
- na Słowację – o 12,5%
- Belgii – o ok. 12,5%,
- Austrii – o 18,3%,
- Rumunii – o 14,7% oraz
- Danii – o 13,2%.

Wykres 7. Eksport do Unii Europejskiej w latach 2010-2017 (wartości (L) i dynamika r/r (P))

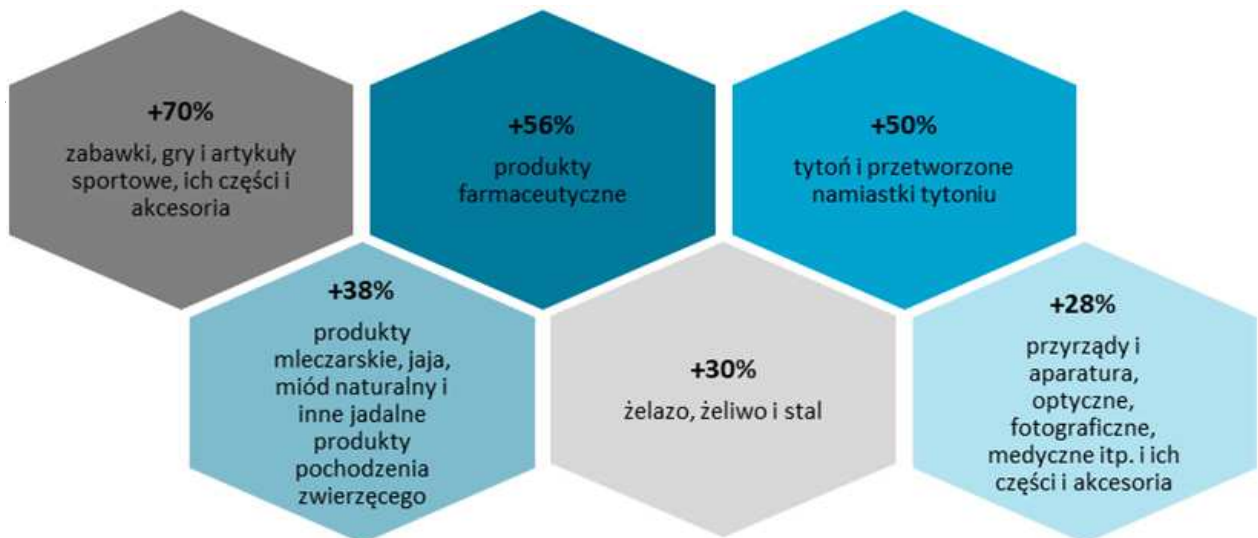


Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

Struktura przedmiotowa obrotów z UE zbliżona jest do tej w skali ogólnej, co więcej ma ona charakter wewnętrzgałęziowy. Najważniejszą pozycję w obrotach zajmują: wyroby elektromaszynowe (38,5% udziału w eksporcie i 37,5% w imporcie), wyroby chemiczne (odpowiednio ok. 14% i ok. 23%) oraz artykuły rolno-spożywcze (kolejno: ok. 13,5% oraz ok. 11%). Poniżej zaprezentowano produkty, których sprzedaż na rynki unijne rosła najszybciej w 2017 r.

⁵ Wzięto pod uwagę kraj, którego udział w eksporcie przekracza 1,8%.

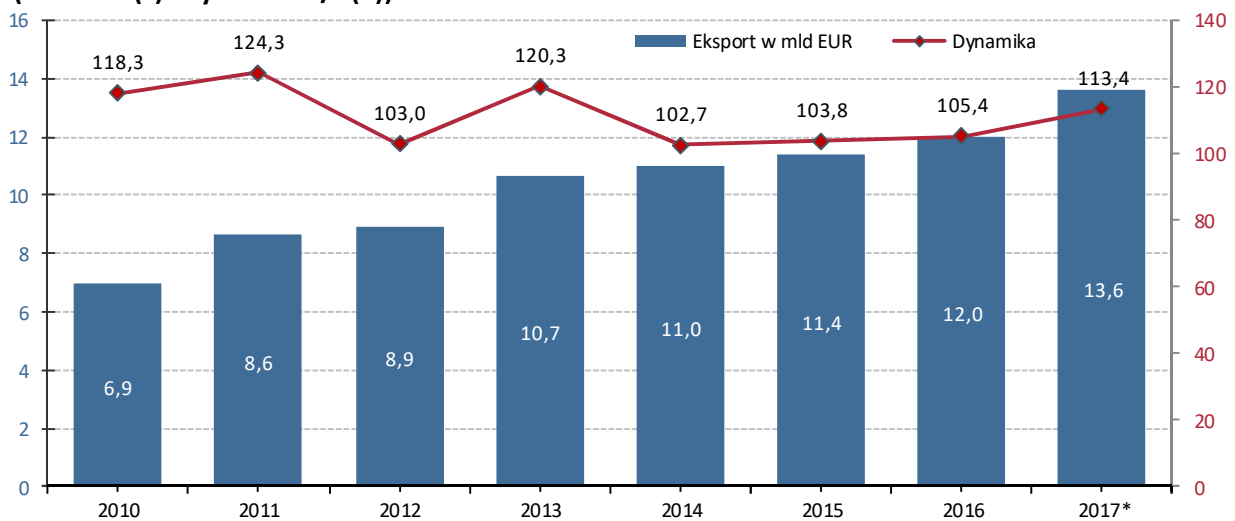
Rys. 1. Produkty o największym tempie wzrostu eksportu do Unii Europejskiej w 2017 r.



Zródło: MPiT na podstawie wstępnych danych GUS. Wzięto pod uwagę towary, których eksport przekroczył 1 mld EUR w 2017 r. Towary ułożono pod względem tempa wzrostu eksportu.

Podobnie jak przed rokiem, dynamicznie w 2017 r. rósł eksport do pozaunijnych rynków rozwiniętych gospodarczo, tj. o 13,4%, do 13,6 mld EUR. Szczególnie dynamicznie rosła sprzedaż do Stanów Zjednoczonych (aż o 26,5%), Szwajcarii (o 12%), Australii (o ok. 27%) oraz RPA (o ok. 13,5%).

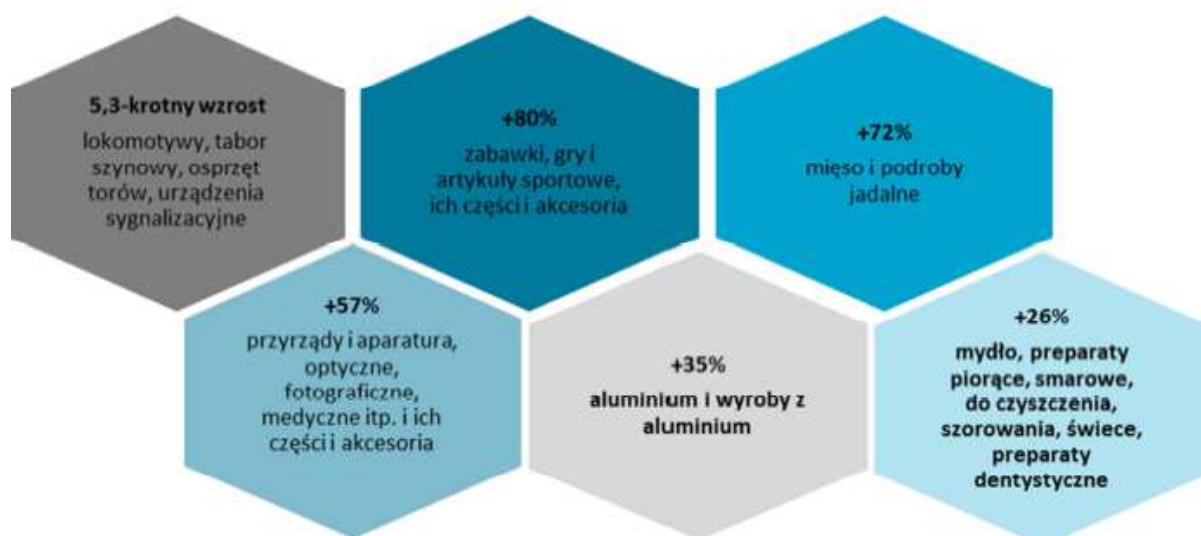
Wykres 8. Eksport do pozaunijnych rynków rozwiniętych gospodarczo w latach 2010-2017 (wartości (L) i dynamika r/r (P))



Zródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

W 2017 r. ta grupa rynków odpowiadała za 6,7% całkowitego naszego eksportu wobec 6,5% w 2016 r. Poniżej zaprezentowano produkty, których sprzedaż na rynki rozwinięte gospodarczo poza UE rosła najszybciej w 2017 r.

Rys. 2. Produkty o największym tempie wzrostu eksportu do pozaunijnych rynków rozwiniętych w 2017 r.



Źródło: MPiT na podstawie wstępnych danych GUS. Wzięto pod uwagę towary, których eksport przekroczył 100 mln EUR w 2017 r. Towary ułożono pod względem tempa wzrostu eksportu.

Wśród pozaunijnych krajów rozwiniętych najbardziej w naszych obrotach umocniła się rola USA, które w 2017 r. na liście naszych rynków eksportowych uplasowały się na 10. pozycji (awans o dwa miejsca w stosunku do 2016 r.). Biorąc pod uwagę wyłącznie kraje pozaunijne, w 2017 r. USA uplasowały się na 2. pozycji wśród naszych głównych rynków eksportowych (za Rosją). W 2017 r. wśród ważniejszych towarów wywożonych na rynek USA dynamicznie rósł eksport: *maszyn i urządzeń mechanicznych i elektrycznych oraz ich części i akcesoriów* (o ok. 35%), *przyrządów i aparatury, optycznej, fotograficznej, kinematograficznej, pomiarowej, medycznej, ich części i akcesoriów* (o ok. 80%), *mięsa i podrobów jadalnych* (ponad 2-krotnie).

Dynamiczny wzrost eksportu do USA jest m.in. efektem realizowanych na tym rynku branżowych programów promocji w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Spośród 12 branż objętych tym programem, aż 9 z nich realizowana jest m.in. w Stanach Zjednoczonych. Dotyczy to następujących branż: sprzęt medyczny, IT/ICT, biotechnologia i farmaceutyka, moda polska, jachty i łodzie, meble, polskie specjalności żywnościowe, sektor usług prozdrowotnych, części samochodowe i lotnicze.

USA zajmują także ważną pozycję w naszym imporcie, który co więcej także dynamicznie rośnie w ostatnim okresie (tj. o ok. 15% w 2017 r.). W 2017 r. USA znalazły się na 8. pozycji wśród głównych rynków importowych (z udziałem 2,9%) oraz na 3. wśród krajów pozaunijnych (za Chinami i Rosją).

Wśród pozaunijnych rynków rozwiniętych, z których import dynamicznie rósł w 2017 r. znalazły się także:

- Japonia (o 24%); szczególnie szybko rósł import *maszyn i urządzeń mechanicznych i elektrycznych oraz ich części i akcesoriów* (o ok. 15%), *pojazdów i ich części i akcesoriów* (o ok. 28%) oraz *zabawek, gier i artykułów sportowych, ich części i akcesoriów* (ponad 4-krotnie).
- Norwegia (o ok. 16%),
- Kanada (o ok. 85%), co wynikało z dynamicznego przyspieszenia importu *chemikaliów organicznych* oraz *paliw mineralnych*. W 2017 r. te pierwsze towary odpowiadały za 26% całkowitego importu z Kanady, a drugie za 13,5%, podczas gdy jeszcze przed rokiem ich udział łącznie nie przekraczał 1,5%.

- Australia (o ok. 62%), co było konsekwencją szybkiego wzrostu importu najważniejszych w przywozie produktów, tj. *paliw mineralnych* (o ok. 85%).
- Izrael (o ok. 16,5%) oraz
- RPA (o ok. 16,5%).

Szybki wzrost importu z wyżej wskazanych krajów zdecydował o dynamicznym zwiększeniu przywozu z całej grupy rynków rozwiniętych spoza UE, tj. o 19% (do 15 mld EUR). Wyprzedzenie importowe względem eksportu zdecydowało jednocześnie o pogłębieniu ujemnego salda obrotów o prawie 0,8 mld EUR, do 1,4 mld EUR.

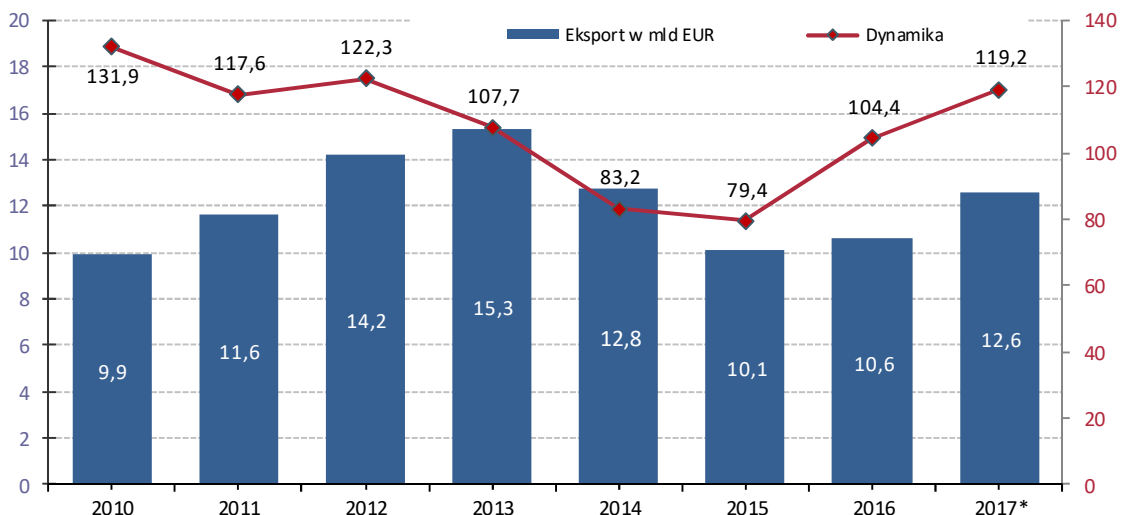
Największe pogorszenie stanu zrównowżenia obrotów odnotowano z: Japonią (powiększenie deficytu o 0,68 mld EUR, do 2,8 mld EUR), Kanadą (redukcja nadwyżki o 0,36 mld EUR, do 0,56 mld EUR) oraz Norwegią (zmniejszenie nadwyżki o 0,16 mld EUR, do 0,17 mld EUR).

Z drugiej strony, poprawa salda nastąpiła w wymianie z USA. W wyniku znacznie szybszego wzrostu eksportu niż importu, deficyt z tym rynkiem został zredukowany blisko 2-krotnie, do 0,38 mld EUR.

Nieznacznie wolniej niż w skali ogólnej zwiększył się wywóz na rynki słabiej rozwinięte i rozwijające się, tj. o 9,5%, do 27,7 mld EUR. Szybciej natomiast zwiększył się przywóz z tej grupy krajów, tj. o ok. 15% (do 66,1 mld EUR), którego tempo wzrostu było jednocześnie o 2,8 pkt. proc. wyższe od przeciętnego. Deficyt obrotów z tą grupą krajów sięgnął 38,4 mld EUR wobec 32,2 mld EUR przed rokiem. Wśród tych rynków zdecydowanie szybciej rosły obroty z WNP niż pozostałymi krajami słabiej rozwiniętymi.

W 2017 r. tempo wzrostu obrotów z **WNP** było bardzo wysokie, w tym eksportu wyniosło ponad 19% (12,6 mld EUR) i było najwyższe od 2012 r. Warto jednak odnotować, że pomimo tak dynamicznego wzrostu, sprzedaż na rynki WNP nadal pozostaje niższa niż w latach 2012-2014.

Wykres 9. Eksport do WNP w latach 2010-2017 (wartości (L) i dynamika r/r (P))

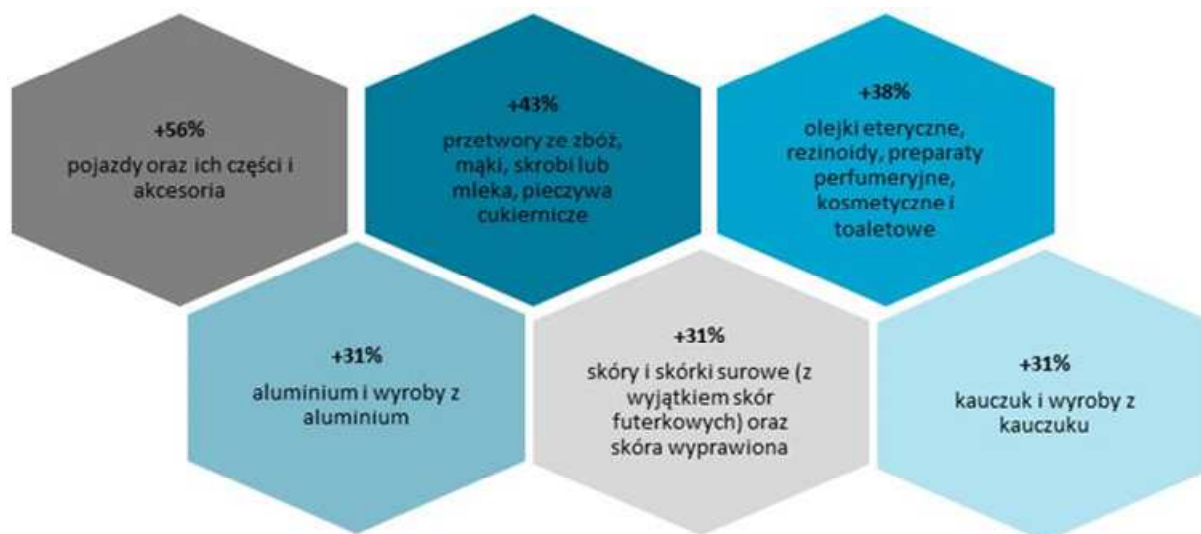


Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

Dynamicznie w roku 2017 rósł wywóz do Rosji (o 18,5%), niemniej jednak, analogicznie jak w przypadku całej WNP, nadal pozostawał on niższy niż przed wprowadzeniem w Rosji embarga, w tym aż o 25% niższy niż w 2013 r. Wśród tej grupy rynków korzystnie wyróżnia się Ukraina, do której w 2017 r. eksport wzrósł aż o 23%. Wolniej niż przeciętnie natomiast rósł wywóz na Białoruś, tj. o 8,3%.

Poniżej zaprezentowano produkty, których sprzedaż na rynki WNP rosła najszybciej w 2017 r.

Rys. 3. Produkty o największym tempie wzrostu eksportu do WNP w 2017 r.



Źródło: MPiT na podstawie wstępnych danych GUS. Wzięto pod uwagę towary, których eksport przekroczył 100 mln EUR w 2017 r. Towary ułożono pod względem tempa wzrostu eksportu.

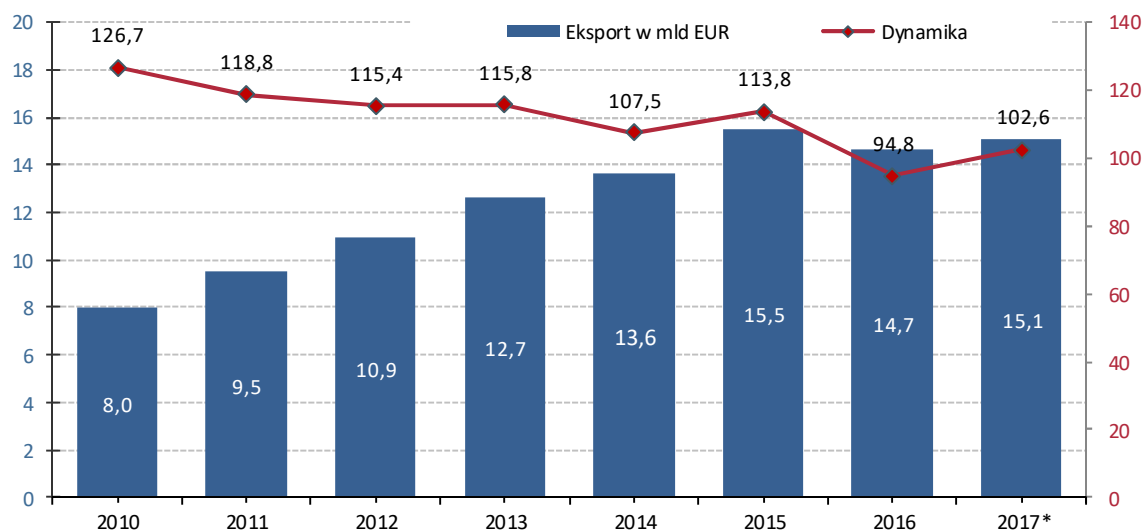
Jeszcze szybciej niż eksport, rósł w 2017 r. import z krajów WNP, tj. o ok. 26,5% (do 17,3 mld EUR), w tym z Rosji o 26%, Ukrainy o 17% oraz Białorusi o 31,5%.

W rezultacie tak dynamicznych wzrostów obrotów z krajami WNP w 2017 r., ich rola w naszej wymianie zwiększyła się, jakkolwiek nadal pozostaje zdecydowanie niższa niż przed rokiem 2015. Obecnie rynki WNP są odbiorcą 6,2% całkowitego eksportu z Polski, w tym Rosja 3%, Ukraina 2,1% i Białoruś 0,6%, oraz pochodzi z nich 8,5% łącznego przywozu do Polski, w tym z Rosji 6,5%, Ukrainy 1,1% oraz Białorusi 0,5%.

Po dwóch latach wyraźnej redukcji deficytu obrotów z WNP, w roku 2017, znowu notowaliśmy jego pogłębienie – o 1,6 mld EUR, do prawie 4,7 mld EUR. Zadecydowało o tym zwiększenie ujemnego salda z Rosją, tj. o prawie 1,8 mld EUR, do 7 mld EUR. Jednocześnie w 2017 r. Rosja uplasowała się na 2. miejscu (za Chinami) wśród państw, z którymi Polska odnotowała zarówno: największy deficyt oraz największe pogorszenie stanu zrównoważenia. Za pogorszenie stanu zrównoważenia z Rosją odpowiadało pogłębienie ujemnego bilansu w wymianie *produktami mineralnymi*, tj. o prawie 2,1 mld EUR.

Podobnie jak przed rokiem, najmniej korzystnie w 2017 r. kształtowały się wyniki eksportu do **pozostałych rynków rozwijających się i słabiej rozwiniętych (poza WNP)**. Sprzedaż na te rynki rosła blisko 4-krotnie wolniej niż przeciętnie, tj. o 2,6% (do ok. 15,1 mld EUR), co przełożyło się na zmniejszenie ich udziału w całkowitym eksporcie Polski o 0,5 pkt. proc., do 7,4%.

Wykres 10. Eksport do pozostałych rynków rozwijających się i słabiej rozwiniętych (spoza WNP) w latach 2010-2017 (wartości (L) i dynamika r/r (P))

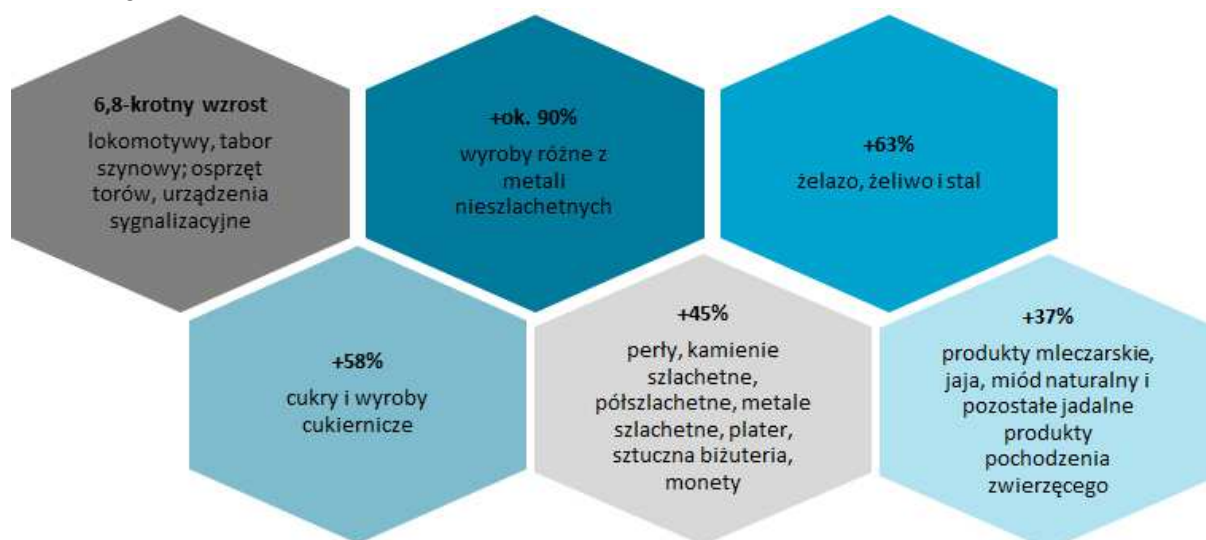


Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

W 2017 r. w tempie wzrostu eksportu do poszczególnych ważniejszych rynków z grupy państw słabiej rozwiniętych spoza WNP występowały wyraźne dysproporcje. Szybko rosła sprzedaż m.in. do: Chin (o ok. 19%), Serbii (o prawie 16%), Meksyku (o ok. 26%); Hongkongu (o 16,5%), Brazylii (o 12%) oraz Algierii (o ok. 16,5%); wolno natomiast na nasz główny rynek eksportowy z tej grupy, Turcji (o ok. 3,5%), a do kilku istotnych państw odnotowano jej spadek, w tym m.in. do: Arabii Saudyjskiej (o ok. 13,5%) oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich (o ok. 17%).

Poniżej zaprezentowano produkty, których sprzedaż na rynki słabiej rozwinięte spoza WNP rosła najszybciej w 2017 r.

Rys. 4. Produkty o największym tempie wzrostu eksportu do państw słabiej rozwiniętych spoza WNP w 2017 r.



Źródło: MPiT na podstawie danych GUS. Wzięto pod uwagę towary, których eksport przekroczył 100 mln EUR w 2017 r. Towary ułożono pod względem tempa wzrostu eksportu.

Zdecydowanie szybciej niż eksport, rósł import z omawianej grupy rynków, tj. o 11,5%, do 48,9 mld EUR. O takich wynikach zdecydował dynamiczny wzrost przywozu z większości ważniejszych rynków

z tej grupy państw, w tym z Chin (o ok. 11%), Turcji (o ok. 11,5%), Indii (o 14%), Wietnamu (o ok. 17%), Tajwanu (o ok. 18,5%), Bangladeszu (o 25,5%) oraz Brazylii (o 30%).

W ujęciu przedmiotowym najważniejsze znaczenie w imporcie z tych krajów mają: *maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne oraz ich części i akcesoria* (38% całkowitego udziału w imporcie), *odzież i dodatki odzieżowe* (9,2% udziału), *pojazdy oraz ich części i akcesoria* (5,2%) oraz *zabawki, gry i artykuły sportowe, ich części i akcesoria* (3%) i to właśnie w tych pozycjach generowany jest najgłębszy deficyt. Łączne ujemne saldo w w/w towarach wyniosło w 2017 r. 21,8 mld EUR (o 2,9 mld EUR więcej niż w 2016 r.) i odpowiadało za 65% całkowitego ujemnego stanu zrównoważenia z tą grupą rynków.

W 2017 r. całkowity deficyt z tą grupą rynków sięgnął 33,8 mld EUR, czyli poziom o 4,6 mld EUR wyższy niż przed rokiem. Tradycyjnie najbardziej pogorszyło się saldo z Chinami (o 2,1 mld EUR). W następnej kolejności znalazły się: Arabia Saudyjska (o 0,26 mld EUR), Singapur (o 0,23 mld EUR), Bangladesz (o 0,23 mld EUR) oraz Wietnam (o 0,21 mld EUR).

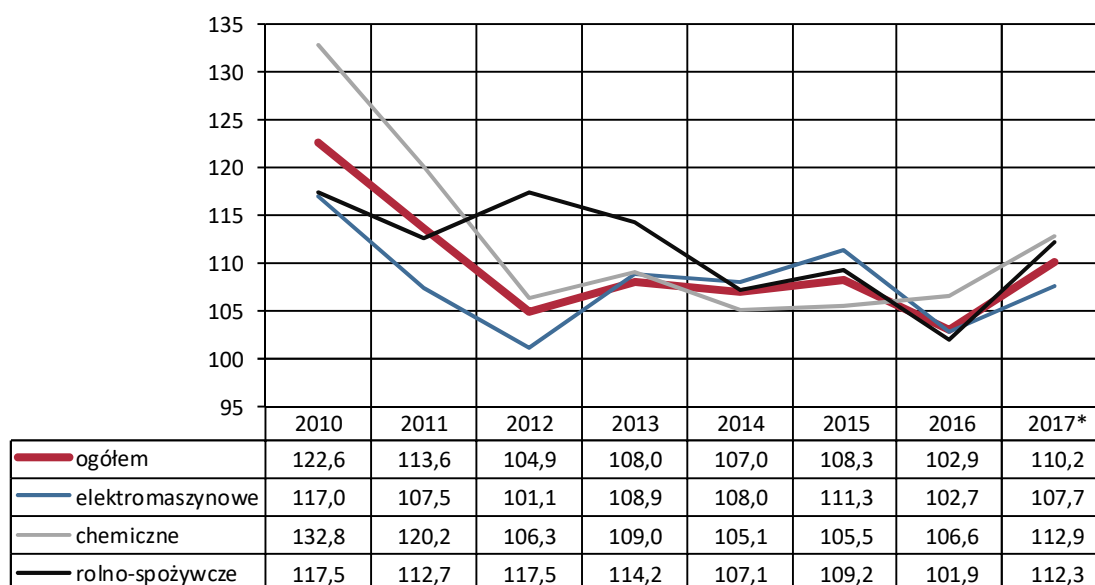
Syntetyczną prezentację zmian struktury geograficznej obrotów w roku 2017 na tle roku 2016 oraz ich wpływu na zmianę salda przedstawiono w załączniku nr 1.

4. Zmiany obrotów w przekroju towarowym

W 2017 roku ożywienie eksportu odnotowano w przypadku większości grup towarowych, w tym największe w przypadku:

- **wyrobów metalurgicznych** – o 16,3%, do ok. 20,3 mld EUR;
- **wyrobów przemysłu chemicznego** – o 12,9%, do ponad 29,2 mld EUR oraz
- **artykułów rolno-spożywczych** – o 12,3%, do ok. 27,3 mld EUR.

Wykres 11. Dynamika eksportu w głównych grupach towarowych w latach 2010–2017 (r/r)



Źródło: MPiT na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

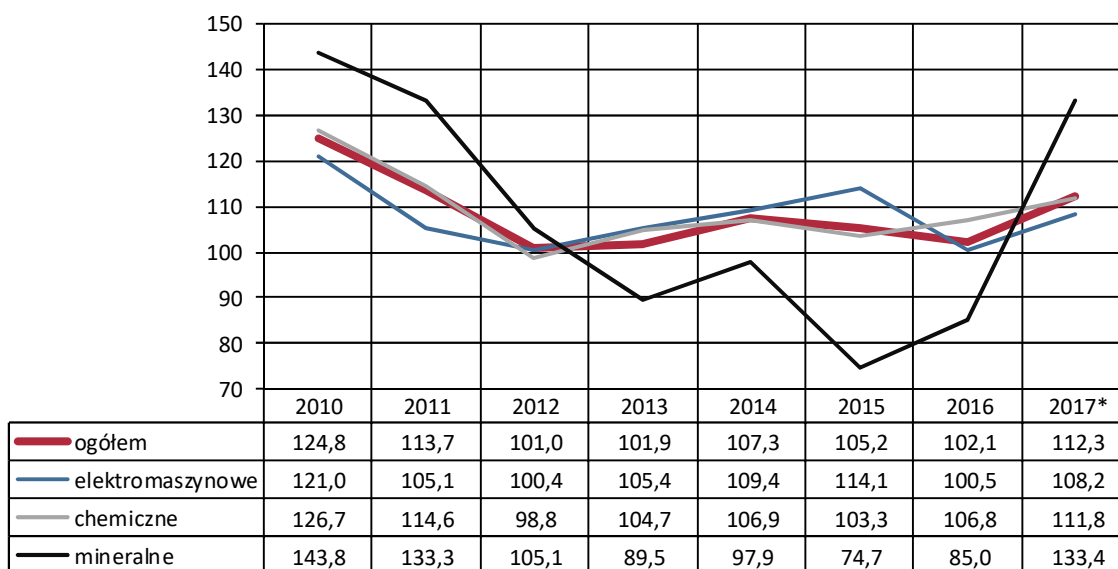
Tradycyjnie w 2017 roku dominującą grupą w polskich obrotach towarowych były **wyroby przemysłu elektromaszynowego**, które odpowiadały za 39,8% polskiego eksportu ogółem oraz 37,8% importu. Przywóz towarów tej grupy wzrósł o 7,7%, do ponad 81 mld EUR, a wśród głównych pozycji najszybszy wzrost sprzedaży odnotowano w przypadku *maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* – o 11,8% (do ok. 26,8 mld EUR). Sprzedaż kolejnych pod względem wartościowym *pojazdów oraz ich części i akcesoriów* zwiększyła się o 8,8% (do ok. 24 mld EUR), a *maszyn i urządzeń*

elektrycznych oraz ich części i akcesoriów o 3,2% (do ok. 22 mld EUR). Spośród głównych partnerów handlowych, do których wartość eksportu przekroczyła 1 mld EUR, najszybciej sprzedaż wzrosła do/na: USA (o 33,2%), Danii (o 28,1%), Ukrainę (o 24,6%), Republiki Czeskiej (o 14,4%), Austrii (o 13,1%) oraz Rosji (o 11,2%). Z kolei import wyrobów tego przemysłu wzrósł o 8,2%, do ok. 76,7 mld EUR, w tym *pojazdów oraz ich części i akcesoriów* o 11,5%, do blisko 20 mld EUR. Wyniki te przełożyły się na nieznaczne zmniejszenie nadwyżki w obrotach tą grupą towarów do ok. 4,3 mld EUR.

W analizowanym okresie na drugim miejscu pod względem wielkości obrotów znalazły się **wyroby przemysłu chemicznego** (ponad 65 mld EUR). Stanowiły one odpowiednio ok. 14,5% polskiego wywozu ogółem i 18% przywozu. W 2017 r. eksport tej grupy towarów wzrósł o ok. 13%, do 29,2 mld EUR, zaś import wzrósł o 11,8%, do ok. 36,5 mld EUR. Wpłynęło to na zwiększenie deficytu w obrotach tymi wyrobami o 0,5 mld EUR, do ok. 7,2 mld EUR.

Kolejną istotną grupą w polskiej wymianie towarowej w 2017 r. były **artykuły rolno-spożywcze** – stanowiące ok. 13,5% polskiej sprzedaży i ok. 9,5% całkowitego przywozu. Eksport artykułów rolno-spożywczych wzrósł o 12,3%, do 27,3 mld EUR, a import o 9,5%, do 18,9 mld EUR. Odnotowane szybsze tempo wzrostu eksportu niż importu wpłynęło na zwiększenie nadwyżki w obrotach tymi towarami o ok. 1,3 mld EUR, do blisko 8,4 mld EUR. Największe dodatnie saldo zostało wygenerowane w handlu *mięsem i podrobami jadalnymi* (ponad 3 mld EUR), *tytoniem i przetworzonymi namiastkami tytoniu* (blisko 2,2 mld EUR), *przetworami ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka itp.* (ok. 1,5 mld EUR) oraz *produktami mleczarskimi, jajami, miodem itp.* (ok. 1,4 mld EUR).

Wykres 12. Dynamika importu w głównych grupach towarowych w latach 2010–2017 (r/r)



Źródło: MPiT na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

W ujęciu geograficznym w 2017 r. najszybszy wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych spośród naszych głównych partnerów handlowych, dotyczył USA (o blisko 40%), Belgii (o 29%), Niderlandów (o 24%), Bułgarii (o 21%) oraz Niemiec (o 18%). Natomiast spośród słabiej dotychczas wykorzystywanych i rozpoznanych rynków są Turcja, Hongkong czy Wietnam. Po trzech latach spadków, sprzedaż artykułów rolno-spożywczych wzrosła również do Rosji o 23% oraz na Ukrainę o 23,7%, przy czym należy uwzględnić tutaj stosunkowo niską bazę odniesienia z poprzednich lat, tj. wartość eksportu art. rolno-spożywczych na rynki WNP w 2017 roku była wciąż o ponad 40% niższa niż w 2013 roku. Powyższe wyniki w pewien sposób skompensowały spadek wywozu produktów żywnościowych na rynek czeski (o 11,7%), białoruski (o 11,5%) oraz austriacki (o 7,4%).

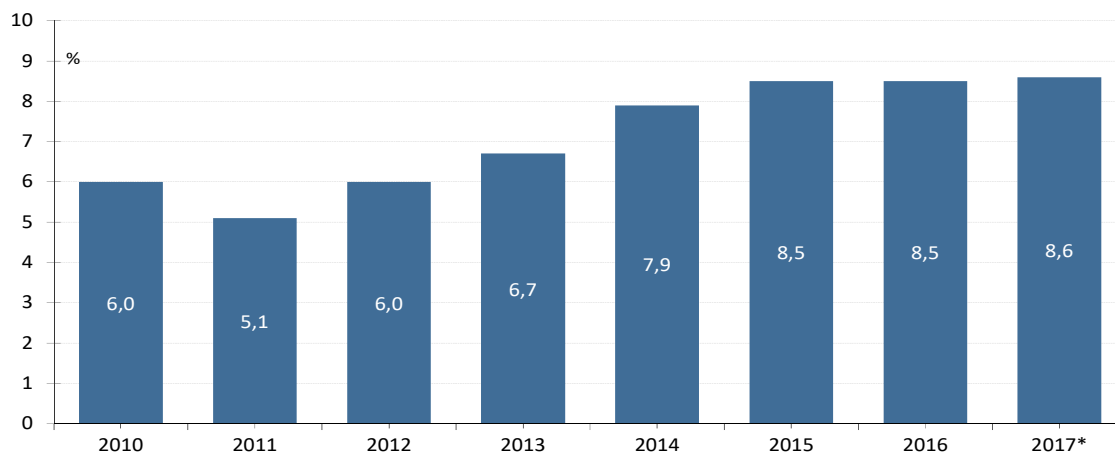
Szybsze niż przeciętne tempo wzrostu eksportu odnotowano w następujących głównych pozycjach:

- *tytoń i przetworzone namiastki tytoniu* (o 45%, do blisko 3 mld EUR);
- *pozostałości i odpady przemysłu spożywczego* (o ok. 40%, do ponad 1 mld EUR);
- *produkty mleczarskie, jaja, miód naturalny* (o ok. 35,5%, do ok. 2,4 mld EUR).

W tym czasie po stronie importu najszybciej rósł przywóz *przetworów ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka* (o ok. 24%, do ok. 0,9 mld EUR), *owoców i orzechów jadalnych* (o ok. 17%, do ok. 1,7 mld EUR), *zwierząt żywych* (o 16%, do ok. 0,7 mld EUR), a także *kawy, herbaty itp.* (o ok. 15%, do ok. 0,7 mld EUR).

W 2017 roku **towary wysokiej techniki**⁶ odpowiadały za 8,6% całkowitego polskiego eksportu, z kolei w całkowitym imporcie stanowiły 12,2%. Wartość wywozu tych towarów wyniosła ok. 17,6 mld EUR i była wyższa o 11,4% wobec poziomu sprzed roku. Głównymi polskimi odbiorcami tej grupy towarów były Niemcy (26% udziału), USA (8,6%), Niderlandy (8%), Wielka Brytania (7,1%) oraz Francja (5,6%). Import towarów wysokiej techniki do Polski wyniósł ok. 24,9 mld EUR i był wyższy o 10,1% niż przed rokiem. Najwięcej towarów pochodziło z Chin (27,5%), Niemiec (14,4%), USA (8,1%), Niderlandów (6,1%) oraz Republiki Korei (3,4%).

Wykres 13. Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki w eksporcie ogółem



Źródło: MPiT na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

Wśród towarów wysokiej techniki, dominujące znaczenie w 2017 r. miały:

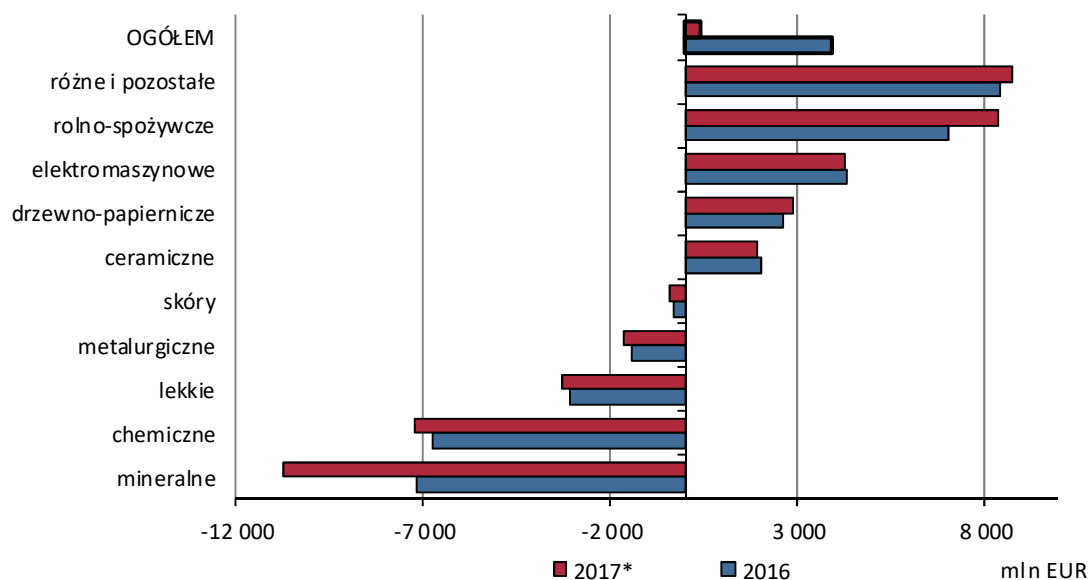
- różne maszyny cyfrowe do automatycznego przetwarzania danych (14,5%);
- części silników turboodrzutowych i turbośmigłowych (ok. 11%);
- maszyny do odbioru, konwersji i transmisji, regeneracji głosu, obrazu lub innych danych (ok. 4,5%);
- tablice, szafy i podobne zestawy aparatów, do elektrycznego sterowania lub rozdziału energii elektrycznej (ok. 4%);
- aparaty telefoniczne dla sieci komórkowych lub dla innych sieci bezprzewodowych (ok. 3,5%);
- różne części aparatów telefonicznych, telefonów dla sieci komórkowych lub dla innych sieci bezprzewodowych i pozostałej aparatury do transmisji lub odbioru głosu, obrazów lub innych danych (ok. 3,5%);
- aparaty słuchowe, z wyłączeniem części i akcesoriów (ok. 2,5%).

⁶ Obowiązująca zatwierdzona przez Eurostat klasyfikacja wyrobów wysokiej techniki w handlu zagranicznym to klasyfikacja według SITC Rev. 4 (www.ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/An-nexes/htecesmsan5.pdf).

Na liście najważniejszych pozycji w polskim eksporcie (agregowanych na poziomie 4-cyfrowych kodów CN), gdzie wartość eksportu przekroczyła 1 mld EUR w 2017 roku, najwyższy wzrost sprzedaży odnotowano w przypadku:

- *koksu i półkoksu; węgla retortowego* (CN 2704) – o 63%, do 1,7 mld EUR;
- *samochodów ciężarowych* (CN 8704) – o 58%, do 2,7 mld EUR;
- *cygar, cygaretek i papierosów* (CN 2402) – o 46%, do ok. 2,6 mld EUR;
- *leków złożonych* (CN 3004) – o 38%, do 3 mld EUR;
- *silników turbodoładowanych, turbośmigłowych itp.* (CN 8411) – o 25%, do ok. 2,4 mld EUR.

Wykres 14. Saldo obrotów w przekroju towarowym w 2017 r. (na tle 2016 r.)



Źródło: MPiIT na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

Syntetyczną prezentację zmian struktury towarowej obrotów w 2017 r. na tle 2016 r. oraz ich wpływ na zmianę salda przedstawiono w załączniku nr 2.

5. Projekcja obrotów towarowych na 2018 rok

Perspektywy koniunktury dla globalnej i polskiej gospodarki na rok 2018 kształtują się korzystnie, co powinno przełożyć się na względnie wysoką dynamikę polskich obrotów towarowych w bieżącym roku.

MFW szacuje, że w 2018 r. globalny PKB przyspieszy o 0,2 pkt. proc., do 3,9%. Ma to być najwyższy wzrost od 2011 r., jak również o 0,2 pkt. proc. wyższy niż prognozowano na jesieni 2017 r. Korekta *in plus* światowego PKB odzwierciedla coraz większe ożywienie w gospodarce globalnej oraz oczekiwany wpływ zmian w polityce podatkowej w USA.

Według ekspertów z MFW, podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowanie szybciej będą rozwijać się kraje słabiej rozwinięte i rozwijające się (4,9%) niż rynki rozwinięte (2,3%), co więcej w przypadku tej pierwszej grupy oznaczać to będzie przyspieszenie w stosunku do 2017 r., podczas gdy dla drugiej utrzymanie tempa wzrostu z 2017 r. Niemniej jednak w górę zrewidowano jedynie szacunki dla państw rozwiniętych gospodarczo (o 0,3 pkt. proc. wobec prognoz z października 2017 r.), w tym dla strefy euro, Stanów Zjednoczonych oraz Japonii.

Biorąc pod uwagę silną korelację polskich obrotów z koniunkturą gospodarczą jej głównych

partnerów handlowych, decydujący wpływ na dynamikę naszej wymiany w 2018 r. będzie miała sytuacja makroekonomiczna Unii Europejskiej, w tym szczególnie strefy euro. Projekcje tempa wzrostu PKB dla strefy euro i jej głównych gospodarek, które są jednocześnie najważniejszymi partnerami handlowymi Polski, wskazują na stabilny rozwój krajów tej grupy w 2018 r., z tym że nieznacznie wolniejszy niż w poprzednim roku. Trzeba jednak dodać, że punktem odniesienia są tu dobre, zrewidowane na ogół w górę przewidywania dotyczące wyników osiągniętych w 2017 r. Analitycy MFW szacują, że strefa euro wzrośnie w bieżącym roku o 2,2%, czyli o 0,3 pkt. proc. szybciej niż wskazywały wcześniejsze prognozy. Jednocześnie nie licząc roku 2017 r. (kiedy to wzrost PKB osiągnął 2,4%) ma to być najlepszy wynik od 2007 r. Do korekty *in plus* dynamiki PKB krajów strefy euro przyczyniło się podwyższenie prognoz wzrostu m.in. dla Niemiec (o 0,5 pkt. proc., do 2,3%), Francji (o 0,1 pkt. proc., do 1,9%) oraz Włoch (o 0,3 pkt. proc. do 1,4%), co odzwierciedla lepsze niż poprzednio przewidywano perspektywy wzrostu krajowego, jak i zewnętrznego popytu. Z kolei eksperci z Komisji Europejskiej spodziewają się spowolnienia PKB strefy euro o 0,1 pkt. proc., do 2,3%, z tym że i tak będzie to jeden z lepszych wyników po 2008 r. **Korzystnie z punktu widzenia Polski, kształtują się szacunki dot. koniunktury gospodarczej Niemiec (przyspieszenie wzrostu o 0,1 pkt. proc., do 2,3% r/r)**. Jego filarem nadal będzie konsumpcja, co powinno sprzyjać polskiemu eksportowi.

Perspektywy rozwoju gospodarczego krajów strefy euro względnie korzystnie oceniają także eksperci z Banku Światowego – na poziomie 2,1% w 2018 r. O ile oznaczać to ma wyhamowanie o 0,3 pkt. proc. w stosunku do roku poprzedniego, to jednocześnie są to prognozy o 0,6 pkt. proc. wyższe niż formułowano poprzednio (w czerwcu 2017 r.). Taki wzrost – według oceny Banku Światowego, będzie możliwy m.in. dzięki bodźcom ze strony polityki makroekonomicznej oraz wysokiemu popytowi w globalnej gospodarce.

Analitycy z MFW szacują, że wśród krajów słabiej rozwiniętych najszybciej w 2018 r. wzrosną azjatyckie rynki rozwijające się/wschozące, tj. podobnie jak przed rokiem o 6,5%. Wyraźnie przyspieszyć powinna gospodarka Indii – o 0,7 pkt. proc., do 7,4% (r/r). Z kolei niewielkiego spowolnienia oczekuje się w Chinach (o 0,2 pkt. proc., do 6,6%), z tym że w rezultacie silniejszego popytu zewnętrznego stanowi to lekką rewizję w górę w stosunku do prognoz z października 2017 r. (o 0,1 pkt. proc.).

Zdecydowanie korzystniej niż pod koniec 2017 r. kształtują się perspektywy wzrostu gospodarczego dla wschodzących i rozwijających się krajów Europy. Obecnie analitycy MFW szacują, że ich PKB osiągnie 4% w 2018 r. Jakkolwiek ma to być wzrost wolniejszy niż w 2017 r. (5,2%), to jednocześnie aż o 0,5 pkt. proc. wyższy niż poprzednio prognozowano. Spodziewana wyższa aktywność rozwijających się krajów Europy jest rezultatem podniesienia prognoz wzrostu dla Polski i Turcji. Jak podają eksperci z MFW te rewizje odzwierciedlają korzystne otoczenie zewnętrzne, przy dogodnych warunkach finansowania i silniejszym popycie eksportowym ze strony strefy euro, oraz w przypadku Turcji – akomodacyjną politykę.

Optymistycznie kształtują się perspektywy wzrostu gospodarczego dla Polski (w przedziale 3,8-4,2%). Według szacunków Banku Światowego będzie to wzrost na poziomie 4%, co stanowi korektę *in plus* o 0,8 pkt. proc. w stosunku do projekcji wcześniejszych. Z kolei **Komisja Europejska szacuje, że w 2018 roku polska gospodarka będzie się rozwijać w tempie 4,2%, co ma być jednym z najlepszych wyników wśród krajów UE.** Głównym motorem wzrostu gospodarczego w Polsce w 2018 r. będzie konsumpcja oraz inwestycje, które mają znacząco przyspieszyć w bieżącym roku. Utrzymanie silnej konsumpcji prywatnej w 2018 r. będzie możliwe dzięki zmianie podejścia gospodarstw domowych do gospodarowania swoimi środkami. Stałe wpływy z programu społecznego (Program Rodzina 500+) zaowocowały tym, że gospodarstwa domowe przestały się bowiem z oszczędzania na wydawanie. Ponadto konsumpcji będzie sprzyjać spodziewany dalszy spadek bezrobocia oraz wzrost płac. **Silny**

popyt wewnętrzny, obok ożywienia w inwestycjach przełoży się jednocześnie na utrzymanie wysokiej dynamiki importu w 2018 r.

W bieżącym roku popyt w imporcie będzie także kreować czynnik kursowy (spodziewamy się umocnienia złotego wobec euro i dolara), jakkolwiek jego skala będzie zdecydowanie niższa niż inwestycji oraz popytu wewnętrznego. Z drugiej strony umocnienie złotego w 2018 r. nie powinno mieć negatywnego przełożenia na dynamikę naszego eksportu. Aprecjacja kursu złotego wobec najważniejszej waluty rozliczeniowej, euro powinna być bowiem łagodna, a co więcej polski eksport zdecydowanie bardziej niż na czynnik kursowy, wrażliwy jest na koniunkturę na głównych rynkach, a ta w bieżącym roku ma kształtować się korzystnie.

W 2018 r., tradycyjnie na wyniki naszego handlu będą oddziaływać także ceny surowców. Prognozowane dalsze wzrosty cen ropy naftowej (wg MFW o 11,7%, do 59,9 USD za baryłkę) spowodują zwiększenie importu produktów mineralnych do Polski. Tym samym spodziewamy się dalszego wyraźnego wzrostu dynamiki ich przywozu w 2018 r. oraz umocnienia ich roli w naszym łącznym przywozie.

Wyższe ceny surowców automatycznie zaowocują ożywieniem gospodarczym krajów eksporterów surowców. Według ekspertów Banku Światowego, PKB tej grupy rynków przyspieszy w 2018 r. o 0,9 pkt. proc., do 2,7%. Towarzyszyć temu powinno umocnienie ich popytu krajowego oraz przyspieszenie w eksporcie. **Spodziewamy się, że większa aktywność gospodarcza eksporterów surowców przełoży się na ogólne (a nie tylko w przypadku produktów mineralnych) pobudzenie naszych obrotów z tą grupą krajów, w tym polskiego wywozu na te rynki.**

Biorąc pod uwagę światowe ożywienie gospodarcze oraz przyspieszenie popytu i polepszenie nastrojów w wielu regionach, **projekcje dotyczące globalnego handlu na rok 2018 prezentują się korzystnie, w tym zdecydowanie lepiej niż formułowano poprzednio.** Niemniej jednak główne ośrodki analityczne szacują, że jego dynamika nieznacznie spowolni w stosunku do roku 2017, co będzie konsekwencją m.in. wysokiej bazy odniesienia oraz wolniejszego tempa zarówno integracji w ramach globalnych łańcuchów wartości, jak i liberalizacji handlu. Czynnikiem, ograniczającym handel w 2018 r. będzie także rosnący protekcyjizm.

Eksperci z MFW spodziewają się, że handel towarów i usług (w ujęciu wolumenowym) zwiększy się o 4,6%, czyli o 0,1 pkt. proc. wolniej niż przed rokiem, ale jednocześnie o 0,6 pkt. proc. szybciej niż prognozowano poprzednio. Obroty krajów rozwiniętych gospodarczo mają wzrosnąć o 4,3% (wobec 4,1% w 2017 r.), a słabiej rozwiniętych i rozwijających się o 5,1% (wobec 5,9%). Nieznacznie ostrożniejszy w swoich projekcjach jest Bank Światowy, który szacuje że w 2018 r. wolumen światowego handlu towarów i usług zwiększy się o 4%, wobec 4,3% w 2017 r.

Biorąc pod uwagę powyższe, a w szczególności perspektywy utrzymania relatywnie dobrej koniunktury w strefie euro, **spodziewamy się, że tegoroczna dynamika naszych obrotów towarowych będzie wysoka, jakkolwiek, ze względu na wysoką bazę odniesienia z 2017 r. (kiedy to nasz eksport osiągnął aż 203,7 mld EUR, a import 203,3 mld EUR), niższa niż przed rokiem.** Jednocześnie szacujemy, że w rezultacie wyraźnego przyspieszenia w inwestycjach oraz utrzymania silnego popytu wewnętrznego (główne czynniki), jak również dalszego wzrostu cen ropy naftowej i aprecjacji złotego, **dynamika importu będzie wyższa niż eksportu.**

Uwzględniając bieżące uwarunkowania oczekujemy⁷:

- **wzrostu eksportu o ok. 7%, do ok. 218 mld EUR;**
- **wzrostu importu o ok. 8,5%, do ok. 220,5 mld EUR** oraz

⁷ Wzrost dla obrotów towarowych wyrażonych w euro.

- **przekształcenia niewielkiej nadwyżki w wysokość ok. 0,4 mld EUR w deficyt na poziomie ok. 2,5 mld EUR.**

Warto jednak podkreślić, że prognozy te są obarczone pewnym marginesem niepewności i będą w znaczącej części determinowane wydarzeniami na rynku globalnym. W 2018 r. największymi wyzwaniami dla rozwoju globalnej, w tym również polskiej wymiany handlowej będą: 1) postępujący protekcjonizm; 2) utrzymujące się trudności w dostępie do finansowania; 3) kwestie geopolityczne, wśród których na czele znajdują się napięte relacje UE z Rosją, podwyższone ryzyko konfliktu zbrojnego w Korei Północnej oraz postępy w negocjacjach nad kształtem przyszłych stosunków Wielkiej Brytanii ze Wspólnotą m.in. w kwestiach gospodarczych i handlowych.

Załącznik 1. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski w 2017 r. i ich wpływ na saldo wymiany

	Grupy krajów / kraje	2016			2017*			Zmiany względem 2016		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksportu	importu	salda
								wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
		mIn EUR							spadek (-)	spadek (+)
POLSKA OGÓŁEM, W TYM:		184 843	180 925	3 918	203 689	203 251	438	18 846	-22 326	-3 481
KRAJE ROZWIŃIĘTE GOSPODARCZO		159 574	123 454	36 120	176 012	137 127	38 885	16 439	-13 674	2 765
1.	UNIA EUROPEJSKA	147 564	110 819	36 745	162 390	122 096	40 294	14 826	-11 277	3 550
	NIEMCY	50 621	42 151	8 470	55 825	46 928	8 897	5 204	-4 777	427
	REPUBLIKA CZESKA	12 151	6 551	5 600	13 046	7 309	5 737	895	-758	136
	WIELKA BRYTANIA	12 296	4 682	7 614	12 971	4 836	8 134	674	-154	520
	FRANCJA	10 176	7 196	2 979	11 444	7 922	3 522	1 269	-726	543
	WŁOCHY	8 814	10 060	-1 246	9 990	10 674	-684	1 176	-614	562
	NIDERLANDY	8 282	6 951	1 331	8 940	7 693	1 246	657	-742	-84
	SZWECJA	5 360	3 158	2 201	5 641	3 733	1 908	282	-575	-293
	HISZPANIA	5 024	4 111	912	5 544	4 631	913	521	-520	1
	WĘGRY	4 901	3 249	1 652	5 390	3 500	1 890	489	-251	238
	SŁOWACJA	4 555	3 617	939	5 126	3 622	1 504	571	-5	565
2.	POZOSTAŁE KRAJE ROZWIŃIĘTE (POZA UE)	12 010	12 635	-625	13 622	15 032	-1 410	1 612	-2 397	-785
	STANY ZJEDN. AMERYKI	4 333	5 092	-759	5 481	5 864	-383	1 148	-772	376
	NORWEGIA	2 223	1 894	328	2 364	2 192	171	141	-298	-157
	SZWAJCARIA	1 725	1 364	361	1 931	1 473	459	207	-108	98
	KANADA	1 248	330	918	1 167	606	561	-81	-276	-357
POZOSTAŁE KRAJE (POZA KRAJAMI ROZWIŃIĘTYMI)		25 269	57 471	-32 202	27 676	66 124	-38 447	2 407	-8 652	-6 245
1.	WSPÓLNOTA NIEPODLEGŁYCH PAŃSTW	10 578	13 641	-3 064	12 608	17 271	-4 664	2 030	-3 630	-1 600
	ROSJA	5 216	10 443	-5 227	6 183	13 181	-6 998	967	-2 738	-1 771
	UKRAINA	3 462	1 830	1 632	4 265	2 139	2 126	803	-309	494
	BIAŁORUŚ	1 220	724	496	1 322	952	370	102	-228	-126
2.	INNE KRAJE (BEZ ROZWIŃIĘTYCH I WNP)	14 692	43 830	-29 138	15 069	48 852	-33 784	377	-5 022	-4 645
	TURCJA	2 816	2 812	4	2 917	3 132	-216	100	-320	-220
	CHINY	1 728	21 665	-19 938	2 054	24 090	-22 036	327	-2 425	-2 098
	SERBIA	698	254	444	808	326	483	110	-71	39
	INDIE	604	1 893	-1 289	654	2 157	-1 503	50	-264	-214
	MEKSYK	478	491	-12	602	604	-1	124	-113	11

Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

Załącznik 2. Zmiany struktury przedmiotowej obrotów towarowych Polski w 2017 r. i ich wpływ na saldo wymiany

Kod CN	Grupy towarowe / sekcje CN	2016			2017*			Zmiany względem 2016		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksportu	importu	saldo
								wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
								spadek (-)	spadek (+)	pog. (-)
mIn EUR										
POLSKA OGÓŁEM		184 843	180 925	3 918	203 689	203 251	438	18 846	-22 326	-3 480
	ARTYKUŁY ROLNO-SPOŻYWCZE	24 332	17 292	7 040	27 317	18 934	8 383	2 985	-1 642	1 343
I	ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO	7 552	5 116	2 436	8 900	5 504	3 396	1 347	-387	960
II	PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO	4 420	4 399	21	4 348	4 876	-528	-71	-477	-548
III	TŁUSZCZE, OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO I ROŚLINNEGO; PROD. ICH ROZKŁADU	621	835	-213	419	960	-541	-202	-125	-327
IV	GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻ.; NAPOJE BEZALKOHOL., ALKOHOL I OCET; TYTOŃ	11 739	6 943	4 797	13 650	7 595	6 055	1 911	-652	1 258
	PRODUKTY MINERALNE	4 953	12 110	-7 158	5 400	16 150	-10 750	447	-4 039	-3 593
V	PRODUKTY MINERALNE	4 953	12 110	-7 158	5 400	16 150	-10 750	447	-4 039	-3 593
	WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO	25 882	32 612	-6 730	29 229	36 466	-7 236	3 348	-3 854	-506
VI	PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH	12 826	18 301	-5 475	14 801	20 556	-5 755	1 975	-2 255	-280
VII	TWORZYWA SZTUCZNE I WYROBY Z NICH; KAUCZUK I WYROBY Z KAUCZUKU	13 056	14 311	-1 256	14 429	15 910	-1 481	1 373	-1 599	-226
	SKÓRY	1 040	1 345	-305	993	1 377	-384	-47	-32	-79
VIII	SKÓRY; WYROBY Z NICH; ART. PODRÓŻNE, TORBY ,POJEMNIKI	1 040	1 345	-305	993	1 377	-384	-47	-32	-79
	WYROBY PRZEMYSŁU DRZEWNO-PAPIERNICZEGO	9 100	6 478	2 623	9 986	7 073	2 913	885	-596	290
IX	DRZEWO I WYROBY Z NIEGO; WYROBY Z KORKA, SŁOMY, ESPARTO; WYR. KOSZYKARSKIE	3 909	1 436	2 473	4 235	1 601	2 634	326	-165	161
X	ŚCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁÓKNISTEGO MAT. CELULOZOWEGO; PAPIER I TEKSTURA	5 191	5 042	149	5 751	5 472	279	560	-431	129
	WYROBY PRZEMYSŁU LEKKIEGO	8 231	11 303	-3 071	8 841	12 126	-3 285	610	-823	-214
XI	MATERIAŁY I WYROBY WŁÓKIENNICZE	6 964	9 622	-2 658	7 327	10 117	-2 790	363	-494	-132
XII	OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, LASKI, PIÓRA, SZTUCZNE KWIATY	1 267	1 680	-413	1 514	2 009	-495	247	-329	-82
	WYROBY CERAMICZNE	4 739	2 694	2 045	4 968	3 034	1 934	230	-341	-111
XIII	WYROBY Z KAMIENI GIPSU, CEMENTU, AZBESTU, MIKI ITP; WYROBY CERAMICZNE, SZKŁO	3 555	2 181	1 374	3 917	2 378	1 539	362	-197	165
XIV	PERŁY; METALE I KAMIENIE SZLACHETNE I PÓLSZLACHETNE; SZTUCZNA BIŻUTERIA	1 184	513	671	1 051	657	395	-133	-143	-276
	WYROBY METALURGICZNE	17 450	18 881	-1 431	20 290	21 904	-1 615	2 840	-3 023	-184
XV	WYROBY NIESZLACHETNE I WYROBY Z METALI NIESZLACHETNYCH	17 450	18 881	-1 431	20 290	21 904	-1 615	2 840	-3 023	-184
	WYROBY PRZEMYSŁU ELEKTROMASZYNOWEGO	75 248	70 924	4 324	81 015	76 735	4 280	5 767	-5 811	-44
XVI	URZĄDZENIA MECHANICZNE I ELEKTRYCZNE; DO REJESTRACJI I ODBIORU DŹWIĘKU	45 210	45 588	-378	48 709	48 899	-190	3 499	-3 312	187
XVII	POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE I WSPÓŁDZIAŁ. URZĄDZENIA	27 116	20 954	6 162	28 503	23 063	5 440	1 387	-2 109	-722
XVIII	PRZYRZĄDY, APARATY OPTYCZNE, KINEMATOGRAF., POMIAROWE, MEDYCZNE, ZEGARKI, IN	2 922	4 382	-1 461	3 803	4 773	-970	881	-391	491
	WYROBY RÓŻNE I POZOSTAŁE	13 869	7 286	6 583	15 651	9 452	6 198	1 782	-2 166	-384
XIX	BROŃ I AMUNICJA; CZĘŚCI I AKCESORIA	133	206	-73	71	174	-103	-62	32	-30
XX	WYROBY RÓŻNE	13 540	5 031	8 509	15 314	6 453	8 861	1 774	-1 422	352
XXI	DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCYJERSKIE	39	16	23	19	16	2	-20	-1	-21
XXII	POZOSTAŁE	157	1 762	-1 605	247	2 323	-2 076	90	-562	-472

Źródło: MPiT na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

Opracowano:
w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii
Rafał Staśkiewicz
Monika Walczak

Akceptowała:
Monika Krupa-Leończyk
Naczelnik Wydziału

Aneta Piątkowska
Zastępca Dyrektora Departamentu

Warszawa, luty 2018 r.